

РАДОВА РАДА

Витрати на унес передати за 1918 рік.

на	на	на	на	на	на	на	на	на	
1 міс.	2 міс.	3 міс.	4 міс.	5 міс.	6 міс.	7 міс.	8 міс.	9 міс.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
							18 р.	12 р.	6 р.

В редакції приймаються тільки з 1-го числа кожного місяця. За зміну адреси 50 коп. (при зміні доконче прикладати стару адресу). Не повертає авторам рукописів належить прикласти марку, також на зворотній стороні, якщо відомі друкарські помилки в „Літ. студії“.

Адреса редакції в конторі:

У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА, 22.

Телефон редакції 64-80.

Почт. вартість № 379.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА.

Виходить щодня, окрім понеділків. Двічі в тиждень виходить святково.

Унес друкувати опоздат:

На I сторінці: 2 карб. 25 коп.

На IV „ „ „ 1 „ 20 коп.

за I рядок в I шпальці на кожній раз.

Собакам, що шукають праці заоголошено, що наперед належить зупинити аналіз та устави в країні і т. д.

Що, 1 руб. 20 коп. на 1 рядок.

Мониторію від 18-го год.

Дня.

Ціна окремого 25 к.

№ у Київі 25 к.

В провінції і 25 к.

на конвалах

№ 33.

Четверг, 14 (1) березня 1918 року.

№ 33.

В сорочковині смерті вірного сина нашого народу бригадиста старшана 2-ї сербської дивізії **ГРИЦЬКА АНДРУСА** члена центрального комітету партії самостійників-соціалістів вібудеться 14-го березня о 12 г. для урочистої поминальної молитви на Байковому кладовищі коло могили М. Лисенка. Надійти згинув від ворожої кулі шевця варварів в боротьбі з ними на вулицях Києва. Центральний комітет партії самостійників-соціалістів.

ТРОЦЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ. УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР.

Сьогодні 14-го березня **Дві семі.** 15-го: ран. ПАТАЛКА ПОЛТАВКА; вечір (1 березня) у четв.: НАТУСЬ. 16-го: ранок: НАЗАР СТОДОЯК; веч. БОНДАРІВНА. 17-го: ранок: ДАЙ СЕРЦЮ ВОЛЮ, ЗАВЕДУ У НЕВОЛЮ. Не так складно як казалося. 18-го: БУРЦАКА. Готується до вистави „КРИЛА“ П. Старицького-Черняхівської. Поч. ран. 12 год. веч. 6 год.

Сьогодні 14-го березня **Шалалат** вес. ком. на 5 п. 15 год. ПРО ЦЮ ТИРСА ШЕЛЕСИЛА тр. на 5 д.

Оголошення.

Для кінно-козачої сотні та батареї інструкторської школи старшин пограблено: фелеркерки, кошки з бубликів, кавалеристів та гарматників, сурмазі (горісти) тарабанчики та музари. Козакам, очоким вступити на службу, звертається за умовами вступу до канцелярії інструкторської школи старшин по адресу: Звіринець будинок № 26. Головний уряд шкіль військових У. Н. Р.

ДЕПАРТАМЕНТ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

народного міністерства внутрішніх справ запрошує на посаду віце-директорів літературних та інструкторів-контролерів осіб добре знайомих практично і теоретично з місцевим повітовим та волосним самоврядуванням; знання української мови та французької необхідні. Прокладає з відомостями про освіту, а також про передержку службову і громадську діяльність надавати до департаменту Київ, Інститутська 33.

Київ 14 березня 1918 р.

Осуда бол. Оповідання Українцеземству, ської Центральної Ради про останні події, надруковане у нас вчора, дає можливість із задоволенням підкреслити, що всі партії й групи Центральної Ради рішучо висловились проти більшовизму, а не тільки проти російських більшовиків. Для нашого внутрішнього ужитку важливий той мотив оповідання, яким підтверджується велике значіння ладу й твердої влади на Україні і вிரядно заявляється, що професійні спілки, ради селянські та робітничі не можуть претендувати на владу. Потвержуючи разом з тим непорушність громадської волі та невмінність соціальних реформ, ухвалених у попередній діяльності Центральної Ради, наш державний парламент виніс осуд і тим його членам і тим близьким до головних його партій групам, які були піддані більшовицькій гасла та йшли, а подекуди й прийшли, до більшовицького соціально-політичного самоозначення. Таким чином можна вважати, що з українським більшовизмом принаймні офіційно покинчено, і культурне українське громадянство та тверді політичні і соціалістичні партії мають документ, який дає все-таки гарантію моральної відповідальності тим, які досі в питаннях про державну й місцеву владу своїми хитаннями давали силу більшовикам і більшовизму.

Шляхом розпаду.

Рівно рік тому, вчора на 1 березня старого стилю, до Києва докотилася крадькома перша глухатка про події в Петербурзі. То була історична телеграма Бубликова залізничним властям, з якої видно стало, що в Петербурзі повстання, це стара власть увала, що на томісь громадські сили стали на чолі руху. Ніч минала трібно радісно. Не спалося. Юрмами ходили люди з однієї оселі до другої, розносячи нове благовіщення. Не вгаваючи озивались телефонні дзвінки. За день два вирисувалась вже грандіозна картина єдиної в світі революції. І от минав рік — один тільки рік, але за цей рік пережило стільки,

що й на десятиліття, на кілька поколінь, вистарчило б. Постаріли ми не тільки віком але й досвідом і вже давно під ударами дійсності прохолонув ентузіазм перших днів, разом з прапорами здійняли й надії, з'явилася тривога, і тільки подекуди хитає ще туман, як одинокі колішнього, тріскача фрезеологія, що вже не зогріває нікого. Ціну словам складено — діл ще нема. Є тільки стихійний процес, що зруйнував усе, матеріальну культуру й нематеріальні цінності, й докотив до анархії. І поки що одним-єдиним нестеменим фактом минулого року можемо вважати розпад „єдиної неподільної“ Росії на радичні не авіаційні, а часто й ворожих, земель-держав, перед якими з непорозумінням і здивуванням стоїть наука державного права, не знаючи, як їх кваліфікувати й до якого державного типу приділяти. І до цього факту варто приділяється, загадавшись над тим — чи це просто кінець, дотливання і домірання старого, а чи початок, відродження і перші голоси чогось нового...

Не расколюлась бы Россия? — це був лозунг, провідна ідея покоління російської бюрократії. До неї йшли давні „собратели земли русской“, шматочок по шматочку прикраючи до московської вогниці з усіма князівства, вишучи „свернооруськія народоправства“ й кров'ю заливаючи вулиці великих городів, так що зчорювали ріки відступили а береги. Ідея ця привнесла зорю світила „тишайшему“ Олександрів, що прорвав „під свою високою рукою“ Україну з усім військом Запорозьким. І вважив у своїх централізаторських заходах „царю“ геніальний деспот, що поставив гошки Росію, урясув її до голови свитки разом з лондонськими бородами й прочинивши вікно до Європи через Балтику, забив ті двері, що мала до України безпосередньо, і під Полтавою поклав підвалини російському імперіалізму. Ті ж такі ідеї служили розумна німкеня Катерина II, що добила Україну й залгла її цілим дощем о брустельній реформі, щоб винищити „развратное мѣсто“ з українців і виконати „республиканскія і вимъ несвойственныя“ й мисли. І потовпились цією об'єднательною стежкою, докотилася величезна Росія до при-

ципального оправданья єдиної неподільної монархії, з ласки божої створеної і на цій ласці заснованої. Микола I, цей фельдфебель на троні, під загадний принцип підляжив мідні підвалини, дав йому свого рода пафос натхнення і зредив знамениту триєдну формулу — „православіє, самодержавіє і народність“, що окрасила собою на довгий час і офіційну науку, й практичні заходи. Офіційна народність поглинула собою все в Росії й, слугуючи самодержавію, намагалася до одного пастиря пристосувати і єдине „стадо“ і справді цього отарним способом складалася втворити всі обличчя в Росії на один штаб, покласти всі нації на прохотеве ліжко офіційної народності. Російська державність не знала народів — був тільки один народ, „русскій“. Не знала також і земель з своїми особливостями — була єдина „страна“. І на цьому ґрунті XIX-й, а потім і XX віки зазнали такти улесків, які вертали нас до часів темного минулого. Європейський жандарм з Петербургу пильно деглядав ладу по всьому світу. Слухали „сони отечества“ гапували „мятежнаго востра“, з Мурав'єву Віленським зійшли „железнодорожна“ мисли сепаратизму на Україні, виводили братів-славян на Балкани покоряли під ноші текиця, гавбали банкірські землі, наодили скряп і вонди танкавці — нішалося тим, що ствердали єдину в світі державу, колесо, про якого говорено з шкено: „умою Росію не об'яте, аршиномъ чуждымъ не замѣрять“. І набиваючи залізні обручі на цю потверу, державні бондари найбільше шкелувались про те, що „не расколюлась бы Россия“. Не расколюлась бы Россия? — на ці голоси проказували деякі політики самодержавія, відносячи й вишукуючи один по одному великі „сепаратизми“ і впадалася вся сила і вся міць колосального державного організму йшла на цю турботу — не расколюлась бы Россия?

І от вона таки расколюлась: найбільш через гіпертрофію отих центристичних заходів. Перші розкоління породило самодержавіє саме отією божівильною політикою національного гніту й шовінізму, в державну систему уложеного і під час війни доведеного до абсурду. Нації побачили, що в Росії ні роботи нема чого. Але коли луснули обручі самодержавія, спершу прокинувся був і національний ентузіазм до федеративного ладу і центральне правительство могло на йому дуже багато будувати. На жаль, не вишло. Централісти в республіканській одежі незабаром одікнули од себе національність і організація їх пішла в бік центристичних тенденцій. Більшовики — це „чужде обло, озорно... і лад“ — своїм нечупарним виглядом і ще нечупарніми вчинками добили Росію до рашки й поставили у ворожі стосунки навіть її політичні частини. Повстали внутрішні війни і Росія розколюлась повсюду.

Україна, Південно-Східній Сомз, Крим, Бессарабія, Грузія, Уральські краї, Сибір, не кажучи вже про Фінляндію — такі маємо нові держави, які втворились на місці колишньої мідної централізованої імперії. Лишиться поки що великоруський центр, але можливі там ще нові розкоління. Історична Немезида пометилась тяжко і на найбільшому місці: на тому самому, якого так боявся і боюньєв разур раз розятрувала стара імперія. Силомъю абота й самим насильством держави при купі, Росія не витворила органічного сполучення, і коли механічний обруч розпадеться, не стало нічого, що могло єднати народи і краї. Не здумала зробити

цього навіть та „общерусская культура“, на яку величезні надії покладали брусельці. Виявилось, що й вона була тільки екзотичною квіткою, без підстав і без ґрунту, і що цементовна сила її зовсім не велика. А це ж був останній ресурс централізму: по-за ним не лишилося вже нічого. Поділ Росії зробився фактом, що починає писати нову сторінку в історії східної Європи.

Сергій Єфремов.

Зарядання моменту.

Чи вичаєли нас хоч до чого ті страшні експерименти, що коїли більшовики? Щось не помітго. Справді, що то з безшестивка? Аж не суні же-ж кістка від кістки та плоть від плоти усіх інших російських соціалістів.

Таки треба-ж казати правду. Це такжко, глибоко сумна, трагична в своїх наслідках справа, але ж треба мати мужність її врозуміти й висловити. Більшовики присадили українській та російській соціалізму на шістьліття; вона може бути знесилена на довгий час і соціалізм захіло-аллоєвський. Борба соціалізму в Україні-б достатньо маятників і українському і російському більшовизму. Своєю невідгастком, своїм нахоботом, своєю несовітністю, своїм одвертим цинізмом та своїми насильствами більшовики зникнали не ваяють до самої ідеї соціалізму в тих широкх верствах громадянства, які дробували позарядними та які складають переважну більшість не тільки в нас, але і в західній Європі. Це-ж по дитячому думати, що наші робітники та селяне зневажає, кі сіє і вало, поребляється соціалістами. До соціалізму треба вирости, а не впасти до нього з висоти. Соціалізм же можливий в краї, де нема й не було зм підляки, свідомо засвоєних людністю елементарні права, законності та волі. Коли жоді ще можливі були що до цього зис сумніви, то більшовизм і їх злишній. Як би і соціалісти і не соціалісти змогли засвоїти відповіду науку в діяльності більшовиків, як би ми скотили совією переглянути наш світогляд, як б переказали в його цілковитій непридатності та невідповідності в сучасних обставинах.

Запитається не негайно переводити в життя наші соціалістичні постулати і ви неможете прийти до більшовизму себто до самоправства, до самосуду, до насильства, грабінки та цілковитого банкрутства державного та громадського життя. Дорого коштували в Україні і Росії жорстокі експерименти більшовизму, та хай би вони хоч навчили нас справжньому державному будівництву.

Гарматини та кулеметники не можуть садити в голову соціалізму. Злочинна більшовицька авантюра повинна показати світ свідомішим кімкам усіх соціалістичних партій, визнаючи й страшною небезпечністю „зарядової гри“ погублення революції, грк, яка призведе до цілковитого розбещення найвищих інстинктів юрби та до цілковитого загашання прагнень прикмет людського духа.

Тапер, коли ми збагатились великим знанням, яке кажда нам життєво важливо, вважати мужньо та совістно наші похибки й помилки та виміти й редієні розітчим будівництвом нового життя.

Здумаймо, який безмежний обсяг дія праці, корисної, багатой наслідками, таєрної розстелється перед нами. Невжеж натомість, щоб творити не жасе дім, до якого залізав нас змучений та змордований рідний край, як і далі чергуюватимемо світлі мерзких форм на підваланьмо дрібні ратулки старої партійної боротьби? Все не треба обличати. Ще на черзі для ближнього час

Усім без огляду на ріжніці партій, поглядів, напрямків виявлялося, що наперед належить зупинити аналіз та устави в країні і т. д. Хто-ж зможе це виконати? Такої партії, яка вдатно була-б вирішити це ближче завдання, в нас нема. Треба одверто та сміливо признатися в тим. Але як-же тоді?

Спілка чесних громадян в усіх партій. В цій спілці повинні з'єднаться усі, в кому живуть почуття шляхетного патріотизму, демократизму, любові до волі та творчості.

Поміж усіх партій тай по за партіями знайдуться відповідні люди. На платформі живої, творчої праці можуть об'єднатися і ліви і праві й мірсовані. І такі мусять об'єднатися невідмінно. В нас замало людей, підготованих до державного будівництва і ми не можемо дозволити собі роскоші партійної диференціації в справах практичних.

Уряд України, як що він хоче бути урядом, складеним з державних людей, а не з державних немовляток, повинен з'юмити приєднати до своєї роботи таких людей, повинен зробити ся осередком, який об'єднує ріжнокласні напрями політичної думки та провадить її до одної ближчої мети — установа законності та ладу в країні.

По за цім немає порятунку та немає і справжньої самостійності.

Є. Ганейзер.

3 газет та журналів.

Під новачи „Боротьба“ перемахнула таблицями, вачня свого фронту зробила за перманентною своєю роботою. Із зчорюваних прапорів в році — хай живе революція, хай живе в їх рад депутатів і т. и. тепер лишилося: „Хай живе Шінтернаціоналізм“. Два редактори Бачинський та Лизанівський теж зникли з вив ськи, а з'явився М. Штраг. Якийсь театр марожеток. Одначе за його каштунками сидять мандрівні артисти велими підозрілої вдачі. Лаючи „Нову Раду“ вони допускаються таких трюків (про режисера В. Голубовичем „Кієвлянина“ для „Боротьби“):

Спростовувати тут нема чого, бо В. Голубович справді був у редакції „Боротьби“, але приходив він до за тим, щоб шось режисувати, бо як комедія була б редакції „Кієвлянина“ так і його шапір було за кілька днів перед тим режисовано Редом міністерів для міністерства шляхів, а комішників передано літчасово редакції „Боротьби“. Завітавши ж редакції т. В. Голубович, потрапив туди саме в той час, коли там були офіцери з штабу отамана Пришивого, які притягнули вигадали редакцію „Боротьби“ з помешання, щоб знову вернути там... „Кієвлянина“.

Ін есефом підотать брати матеріал для боротьби за владу з такого джерела як „Кієвлянина“ та користуватись допомогою таких людей, як „Кієвлянинці“ — не знаємо. Можливо що і так. Правда, „Нова Рада“ поки що до стить обережно говорити про „успокоєніє“ розвуду владу, але в приватні розмовах есефовські лідери сягають думок далеко далше й відкривають далеко ширші обрії для реакції. Тут уже лапове „соціалістично-федералістично одверто“ говорять про те, що треба повернути землю панам, бо селяне, мовляв, самі і не об'яють, а оселювано не посіють кілька треба буряків — не будучи, не буде цукру, — це буде чим додержати своїх умов із німцями й так далі. І в своїх планах у справі приборчання „мужичка“, лапове есефи заходять аж до того, що створює плани патиї про „карательна експедиції“ на селяни.

Маленькі уваги: 1. Відомості про міжбанківні суперечки на Карнаївській вулиці ми взяли не з „Кієвлянина“, а з справоздання про думське засідання. Нам хотілось знати тільки правду чи почути заву офіційну. А коли урядова газета „Боротьба“ висловила обставову рекавзії, то нам цього досить. З цього офіційного пояснення видно все-таки, що В. Голубович прав саме т рлю, про яку ми й казали. 2. „Нова Рада“ не єсть орган соціалістичних федералістів, але факт,

редакція—складається переважно з людей, які належать до цієї партії. Це, натурально, однією на напрямкові газети, але все-таки „Нова Рада“—це безпартійний орган громадської думки, традиції якого відомі. З огляду на справу величезного питання про коаліційну владу або в питаннях про соціалізацію землі „Нова Рада“ не поділяла думок фракції с.-ф., але мала свою думку, якій есерівський офіційно не зможе заперечити крутиста або ж несподіваності.

3. Що приватно говорять есефи—за не не відповідає не тільки наша газета, але й есефівська партія. Во користуючись таким трюком можна було би закрити всі есерівські партії взає не приватні балачки, а публічні вчинки українського есера Кавка, відомого розбійника й убивці. Одне так робити не годиться, бо єсть на світі елементарні звичай моральні. Чи розуміє їх есерівський і урядовий офіцій?

Міністр народніх декораций.

Спитайте малого хлопця—
— Хто то такий пожарвий?
З блискучими очима, захоплюючись, він буде говорити про зовнішні прикмети:
— Це—така мідна каска у нього сокира, воє... Ковч. такі зоробі кві... Грає на трубі... Кається...
Спитайте мелодого чоловіка:
— Що то таке—міністр?
— А. це, бачите, важна персона. Я сам бачив: на автомобілі їдуть. Він мало з людьми балакає, а все: раж чого? Добре. Що? Ні, не можна! Всекого може штурмувати. Йому кажуть: пане міністр. Він тільки гляне—зараз бачить неперелок. Словом, він приказує: щоб було мені. Негайно!
Привібно те саме каже обиватель:
— Міністр—це така персона, що наводить порядок. Приказує, щоб перестало бути...
Читачі прикази нашого міністра, задовільні творчій виробляючої діяльності, і це вказує на його величезний вплив у країні.
— Дитина. Парубок. Обиватель. Коли я читаю наказ, щоб земельний закон комісари видрукували...
— не менше як по тисячу на чолі... поширити... прочитати—
— а собі пригаду, що в мандрях на Житомир і назад наше управління було загубило земельний закон і що один знайдевий примірник урочисто показував парламентаріям:
— Ось випадково зберігся, бо в кешени лежав...
— Про виконання цього циркуляру повідомити міністерство не пізніше як через сім днів...
Тепер спитаетесь:
— Хто і коли і де одержав цей циркуляр?
— Майже ніхто і майже ніде.
— А ті хто одержав?
— Вони не мають закону.
— А ті хто мають?
— Ніщо не встигнуть надрукувати, поширити, прочитати й повідомити за сім, за одинадцять і за сімдесят днів.
— Бо—бійтеся Бога!—само правительство має один примірник закону. Воно само не в силі ще видати свого „Вістника“. Воно п'ятнадцять днів свого відродження не друкує ні законів, ні офіційних, ні грошей.
— Наказується воім... управам уреступити до енергійної, творчої, ціановірної праці по обслуговуванню потреб працюючого люду...
Циркуляр цей видрукувати і розіслати повитом і волостним народним (земським) управам і вивісити на видних місцях...
— Чуєте, Степане Семеновичу: значить приказує, щоб ви зробили енергійним, творчим, плановим чоловіком, а не таким лють, як були досі...
— Добре. Я—буду. Раз мені приказано мати талант, я себе не покажу. А тільки—де його вивісити на видних місцях: а-надвору—миско, в хаті—темно, в снігах—непочесане місце...
„День 26 лютого, оголошується національним святом. Пропонується панам комісарам широко обовістити про це людині...“
„В день національного свята мають бути вивішені українські прапори...“
Коротко. Стисло. Рішуче.
Як годиться міністрові...
ду дитина, парубка, обивателя. Але коротко, стисло і рішуче...
— Ні широко, ні вузько про не...
Приказує...
—

було. А може допущені, червоні, були?
Ні, ніяких не було.
А чому?—Чи не тому, що нема синього й жовтого колісору?
— Всякі напівні й висівки повинні негайно зробити на українській мові...
— От бачите, Степане Семеновичу, Малюйте вивіску. Тільки ж глядіть енергійно, творчо, планово-мірво.
І зробили: на стовні, де стояли „Село Іванівка“, написали „Село Іванівка“.
А в містах трохи не склався цілий кризис: не тільки фарби не стачає малі, млі на нові вивіски. І не склався тільки тому, що скоро всі довідалися, що в самого пана міністра на будинку міністерства висять російські таблички: „Канцелярія Киевского губернского ра“, „Институтская улица“ і т. н. Значить: це він так собі.
Потім всі кинулися переделувати „Вістник Ради Народніх Міністрів“, якого адресу вказав люб'язно пан міністр:
Житомир, Бердичівська вул., 10.
Але почта всіх заперекла:
— Це нічого не перекладає й не переводимо. Потім якось...
І от я думаю, що й справді потрібен міністр народніх декораций для...
— дитей, парубків та обивателів. Але він повинен пам'ятати це діло.
Повинен зрозуміти закони декоративного мистецтва.
А власне:
Не наказувати (бути воім талановитими А) вшукувати таланти й дати їм роботу.
Не наказувати говорити, писати, друкувати, ширити. А допомогти це все зробити.
Не сдлувати до того, чого не можна зробити з технічних причин.
Не сдлувати інших до того, чого не в силі сам зробити.
Не розмалювати пелі на ті розводи, які не викликають місцевих сміхами.
А головне:
Заспокоїтися. Печекати.
Коли встане над і спокій, можна зайняти розписом стін і парканів.
Бо держава гине, і декораций, хоч би й судо-народні, можуть трохи полегшити. Все одно:
— дитя, парубки й обиватели з творчістю теперішнього міністра народніх декораций сумувати не будуть.
А. Яринович.

Мала Рада.

Засідання 12-го березня.
Засідання республіканців в цей же другий день. Членів Ради багато. Хері величезні публіки. Голова проф. М. Грушевський.
Усіх присутніх привітання П. Раді від 1-го гайдамацького курія Слобідської України, проф. М. Грушевський повідиляє, що вчора був задержаний і убитий член однієї з партій, що мають своє представництво в П. Раді і тому треба заважати Раді Міністрів, щоб були житі рішучі заходи проти цих ексцесів.
Пропозиція ухвалюється.
Далі після недовгих суверетів Рада біхшістю 33 голосів (11 утрималося) ухвалила видати до людности оповіщення, (надруковане в учорашньому числі „Н. Р.“).
Потім фракція у. с.-р. знесла інтерпеляцію міністру закордонних справ в справі есунції Бессарабії такого змісту:
„3-го марта міністр міжнародніх справ вислав ноту до правительств повнірного союзу в Румунії, в якій заявлено було, що з поглядів етнарграфічних і економічних Українська Народна Республіка глибоко зацікарована в долі Бессарабії і що правительво Республіки зв'язало можливість вирішення долі Бессарабії тільки при участі представництва Республіки і за його згодою.“
Фракція не має відомостей, чи ця нота надійшла яка відповідь. Разом з тим фракція довідуються, що чимі казали між Румунією й державним повнірного союзу підписано „прелімінарий мировий договір, пункт якого говорить, що Румунія обов'язується допомогати транспортній військ центральних держав через Молдавію й Бессарабію на Одесу.“
Цей пункт зредоговано остільки законом, що можна його розуміти ріжко. Але з огляду на реакцію на воі, каже також і таке його розуміння, що долу Бессарабії вже черепричима в заборні приваження й до Румунії.
З огляду на це фракція у. с.-р. ставляє до міністра міжнародніх справ таку інтерпеляцію:
„Чи а чому“

шевгаданий пункт прелімінарного мирового договору між Румунією й центральними державами, і яке толкування по відомостях п. міністра треба цьому пункту надавати:
2. Яких заходів має вжити п. міністр, щоб остаточно вирішення долі Бессарабії відбулося при участі представництва Української Народної Республіки і беручи на увагу етнографічний склад і багачення населення Бессарабії, а також економічні інтереси Української Народної Республіки. Інтерпеляцію просимо визнати негайно“.
До цієї інтерпеляції приєднуються у. с.-р. у. с.-ф. і т.
За інтерпеляцію голосують всі члени одного.
Голова міністрів В. Голубович заявив, що відповідь на цей заперок буде дана на наступному засіданні.
Решка засідання була присвячена ухваленню тексту мирового договору між Україною і центральними державами. Наприкінці засідання д. Авдієнко у. с.-д. пропонує вшукувати пам'ять по-буржуйсь, що засідали в боротьбі за волю, вставалими (всі встали), і сьогоднішній день, роковий революції, оповістити святом.
Пропозиція ухвалюється.
Далше засідання М. Ради відбувається 13-го з 12-ї години дня.
Засідання 13-го березня.
Засідання це, як і вчорашнє, республіканці з задоволенням на підставі години. Членів Ради мало. Публіки на хорах—теж.
Голова проф. М. Грушевський, одержавши засідання, заявив, що вчорашній його промова була переважно гонимими газетами нечисто: що до самовільного арешту і убивства, про яке повідомляв вчора проф. М. Грушевський, то він не заявив, що це біла та не вчинили козаків, а сказав, що зробили це невідомі злочинці.
Додатковий договір.
Один з членів української народної делегації М. Лоричий читав додатковий договір України в Туреччині, Болгарії та Австро-Угорщині і проголошує цей договір.
Д. О. Северин доповідає докладні повідомлення. Він заявив, що ті дороти, які йшли російським і українським делегатам. Ці шляхи були ріжні. Але калша історія ходу переговорів окрасо показала, чий шлях був помилковим. Російська делегація чинила наші шляхи перешкоди. Тропичний заявив, що Україна не існує, і що там скрізь панує вже совітська влада. Трудно було з цим боретися, але всі перешкоди й труднощі були усунені, і в ніч з 8 на 9 лютого у 2 години 17 хвилин ночи мир був підписаний.
Далі д. Северин повідомив, чому так була поставлена справа з Холмищюю.
Так само не мало труднощів було і в справі про відшкодування збитків од війни, про іжевський, себ то про платю за будову залізниць і т. н. есунований території, про економічні умови і т.
І от після усунення всіх перешкод 9-го лютого був підписаний цей перший мировий трактат в цій світовій війні (огаєсти).
Інтерпеляція п. с.-р.
Д. Зарубін каже, що ще вчора було заявлено, що ніхто не втручатиметься в внутрішні справи України, а сьогодні ми маємо факти, що свідчать про дієвий протилежний.
Д. Зарубін наводить факт заступлення німецьким воєнно-польовим судом 4 українських громадян і вказує на іменні фракції п. с.-р. інтерпеляцію приблизно такого змісту:
„1. Чи відомо п. міністру, що члн громадянами У. Н. Р. Бублієм, Сербуком, Нагажевським М. і Нагажевським Йос. був виміщений польовий суд королівського пруського государського чина № 14, котрим вони засуджені до тюрми на 5 і більше років?“
2. Чи відомо, що згаданий суд, що не казали статями через смерткою карю, був учинений на території У. Н. Республіки?
3. Чи відомо, що з наказу команданта П. Раді Чужовського присуд переказано до законності?
4. Коли ащоназваний факт вистави а міністру статями суду, то яких заходів узяв він, щоб на території У. Н. Р. міг бути тільки суд цієї Республіки, що не втрачав смертної карі?
5. Яких заходів узяв ч. міністром для стрічення дальшої долі засуджених а. ч. судом згідно з законами У. Н. Республіки?“
Зважаючи на неясність цієї справи, М. Рада ухвалила обрати комісію для розгляду цієї справи. Комісія на складається з 7 членів.
Слідує засідання М. Ради—сьогодні ожно о 12-ї години дня.
Ф. Б.

В справі кризису.

Постанова партії с.-р.
Ц. К. партії українських с.-р. на останньому засіданні прийняв заву резолюцію, обмірковуючи загальне політичне становище:
„Зважаючи на сучасні умовини на Україні, викликані большевицькою анархією котрі характеризуються зростом реакції і організованим походом московської, польської і української буржуазії проти української демократії, Ц. К. У. Н. С.-Р. вважає головним завданням моменту вжити всіх можливих заходів для збереження і переведення в життя всіх тих здобутків революції, які проголошено в 3 і 4 універсалах та в законах Центральної Ради. Найважлишою передумовою для цього менту Ц. К. У. Н. С.-Р. вважає утворення сильної і твердї демократичної влади в формі коаліційного соціалістичного уряду, зложеного з укр. с.-р., у. с.-д. і соціалістичних представників меншостей“.
Після цього Ц. К. висловив довіру теперішньому урядові.
В дебатах було установлено, що в гурт московської, польської та української буржуазії зараховуються також і соціалісти-федералісти.
Серед укр. с.-д.
Постанова одкликати членів партії с.-д. з теперішнього кабінету виходити з фракції с.-д. в Центральної Раді. Центральної Комітет ще не висловився з цього приводу, а через те, що в йому єсть прихильники теперішнього курсу, то можливій конфлікт фракції з Ц. К. і тоді очевидно, переважборя фракції.
Серед с.-ф.
В головному комітеті партії с.-ф. нагрілися дві течії: одна виставляє воюю можливість співробітництва з кабінетом В. Голубовича, а друга вважає можливим висловити йому довіру, коли він буде тільки значно зміненний і доповнений. Ця група виходить в справі кризису з признання значної зміни в загальній політичній становищі незалежно од бездіяльності теперішнього кабінету до роботи. Друга стоїть на тому, що кабінет Голубовича в своїй діяльності весь час справов на Центральну Раду, і тому опозиційна тактика певнина привести тільки до доведення його особистого складу до роботоздатности.
Загальна думка така, щоби підтримати тільки той кабінет, який буде складено на сенсові принципі коаліції партій Центральної Ради та прийняті дієвому.
Нова пара портфелів.
Окрім Голубовича, Христюка і Траченка, які віддали кожний двома міністерствами, представляє два міністерства також і М. Порш—праці та харчових справ.
Чутки про кабінет.
Взорожня наша зайтка проєкція нового кабінету була подана тільки, як бологовий і приватна комбінація з воітатних кругів. Називають ще ріжні імена, як бажані. Означе це не виходить ні з одної з політичних партій чи однієї з них.
Зокрема по-до названого в замітці В. Савельського, як можливого кандидата на міністра праці, мавмо відомості, що нікому і ніде він згодн казавши його кандидатуру не давав. Так само стоїть справа і з іншими особами. З цього приводу потверджуємо, що ще вчора ми заявляли, що те тільки чутки, які йдуть з приватних груп. Було це переказано тільки як інформацію для характеризистика політичних настроїв у Київі.
Меморандум українських правників.
Український крайній судовий комітет і українське правниче товариство, що складається майже цілком з судових діячів-особ з високою правничою освітою, людеї ріжних політичних поглядів, зарше близько брали до свого серця воі події на українській землі, котрі впливали на утворення на Україні нового права. Ще до наступу на Київ большевиків українські правники діячі в особях меморандумач звертались до Центральної Ради з проханням зжити рішучих заходів до утворення твердого миру і до рішучої боротьби з реакційними силами, що прикривалися прапором соціалізму. Українські правники одні з перших з українського громадянства рішуче підняли свій голос для захисту молодого республіки, підкреслюючи в своїх репліках те, що тільки звереза реалізація політика на ґрунті національно-політичному може бути в життя і при сучасних умовах

життя тою політикою, що виведе Україну на широкий національно-державний та демократичний шлях. Зараз, коли реально, далеке од високим мрій життя в зв'язку з минулими подіями на Україні виразно підкреслило, що думки, котрі панували в правничих українських колах, мали під собою певний ґрунт, українські правники знову піднімають свій голос для захисту народного права і волі. Українські правники на загальних зборах своїх 12 березня, обміркуювши сучасне становище України, прийшли до висновку, що життя зараз же вимагає:
1) негайного скликання парламенту з тим, щоб він не торкався питання про самостійність і зміну Народної Республіки.
2) Утворення твердої тимчасової національної влади, котра б вела твердо реальної політику на широким демократичних підставах, рішуче відвернувшись од впливів анархічного максималізму, що ледве не привів Україну і всі здобутки революції до загину.
Окрім того життя вимагає, щоб на чолі війська (до складення парламенту) стала зареа же військова людина українського походження, національно цілком свідомо, а широкими уповноваженнями для рішучої боротьби з ворогами України і анархією, що загрожують розвитку краю.
3) Зміна кабінету народніх міністрів, як невідповідного що до персонального складу і партійного обличчя свого (сучасним політичним вимогам життя і настрий широким і свідомим громадянським кол. серед яких цей кабінет не має жадного авторитету.
4) Зокрема крайній судовий комітет і українське правниче товариство вимагають, щоб міністр юстиції М. С. Траченко, що по одноставити посилає празничні привітання те, що він не відповідає важливого становищу міністра в історичний мент будування нового життя України, явнн вороже ставився до організованых українських правничих орг.—впливової біо негайно зо складу народніх міністрів.
5) Скасування цілком нового ділового кабінету з фактивної його діла, котрий більш подбар на шир будування основ національно-державного ладу і про справу культурно-просвітні, не засудити есей партійними лозунгами.
6) При складанні нового кабінету правники вимагають, щоби в справі виборів нового міністра юстиції Центральної Рада звертала дильну увагу не тільки на партійне обличчя того або (іншого) кандидата в міністри, але і на те, оскільки сей кандидат виявив себе з боку української національно-культурної праці і яко судовий діяч і оскільки він користувався поращенням в українських правничих колах.
7) Вживання заходів до розв'язання негайно справи проловольчої і розв'язання питання про політишення на революційно-соціалістичних підставах економічного становища (трудящого люду і питання земельної).
8) Необхідність звернути увагу на утворення і організацію на основках, оповідаючих вимогам сучасної військової науки певного національного війська, без утворення котрого винищення анархії в країні і будування держави не можливе.
9) Необхідність звернути увагу на національно-церковні справи (питання про автокефалію української церкви).
Для захисту національно-державних інтересів Республіки вимагає:
1) рішучої боротьби із агітацією, діяльністю і взагалі проту української буржуазії, котра виставляла перед українським народом питання про державну зраду.
2) Видання (негайно законом) акційності котрого на державні урядові і виборні служби Української Республіки мали право виходити лише особи, котрі належать до громадян цієї Республіки і котрі принесли б присягу на вірність Україні, яко самостійній державі. До і видання ж цього закону негайно відібрати підписки всіх урядовців і служачих по всіх державних інституціях, самоуправах міських, земських і т. в. і духовенства, що вони або будуть вірні інтересам Української Республіки, або зараз же можуть свої посади; на випадок же порушення цієї акції, що по-

